LAUSUNTO

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry 2.11.2022

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä (HE 200/2022 vp) eduskunnalle laiksi yhdistyslain muuttamisesta

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:n puolesta kiitän mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä ja esitän kunnioittaen seuraavaa yhdistyslakiin ehdotetuista muutoksista:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhdistyslakia jäseneksi ottamisessa ja eroilmoituksen vastaanottamisessa, jäsen- ja liittoäänestyksen käyttö mahdollistetaan yhdistyksen hallituksen puheenjohtajan ja muiden jäsenten valinnassa sekä sallitaan kirjanpitolaissa säädettyä tapaa kevyempi tilinpito pienille yhdistykselle, joiden vuosituotot ovat enintään 30 000 euroa ja jotka eivät harjoita liiketoimintaa. Hallituksen esityksen taustana on Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-työryhmän valmistelema ehdotus yhdistyslain muuttamiseksi ja toimintaryhmälain säätämiseksi. Hallituksen esitykseen ei kuitenkaan sisälly työryhmän ehdotuksia yhdenvertaisuusperiaatteen, jäsenen kyselyoikeuden, hallituksen tehtävien ja esteellisyyden sääntelyksi eikä sääntöjen vähimmäissisältöä rajoittaviksi olettamasäännöksiksi. Hallituksen esitys ei myöskään sisällä työryhmän valmistelemia ehdotuksia yhdistyksen toimitusjohtajasta, yhdistysten yhdistymisestä eikä toimintaryhmälainsäädäntöä.

MTK pitää hallituksen esitystä pääsääntöisesti hyvänä, erityisesti jäseneksi ottamista ja eroilmoitusten vastaanottamista koskevat muutokset lakiin ovat käytännöllisen yhdistystoiminnan kannalta tärkeitä. Merkittävin yhdistyslain uudistus toteutui jo lailla 663/2022, jolla sallittiin etäosallistuminen ja etäkokoukset tietyin edellytyksin. Etäosallistumismahdollisuus parantaa yhdistysten jäsenten aktiivisuutta ja antaa jäsenille paremman tosiasiallisen mahdollisuuden osallistua yhdistysten päätöksentekoon. Nyt lausuttavana olevan hallituksen esityksen mukaiset lainmuutokset eivät muuta yhdistystoimintaa yhtä paljon kuin etäosallistumisen salliminen, mutta ovat kuitenkin osaltaan edistämässä yhdistysten toiminnan sujuvuutta.

MTK olisi toivonut hallituksen esitykseen sisältyvän myös yhdistysten yhdistymistä helpottavia normeja. Yhdistysten yhdistymisestä olisi syytä säätää laissa ja sääntelyn olisi oltava hyvin selkeää, jotta myös luottamusmiesvoimin toimivat yhdistykset kykenevät sen mukaisesti toimimaan. Yhteisöllinen kansalaistoiminta -työryhmän valmistelemaa yleisseuraantoa emme nähneet toteuttamiskelpoisena vaihtoehtona pienten yhdistysten yhdistämismenettelyn edistämisessä. Koska asia jäi nyt annetun hallituksen esityksen ulkopuolelle, niin toivomme valiokunnan osaltaan edistävän (pienten ja velattomien) yhdistysten yhdistymiseen liittyvien sääntelytarpeiden huomioimista yhdistyslain tulevissa osittaisuudistuksissa.

Hallituksen esityksen mukaan pienehköille yhdistyksille sallittaisiin helpotettu tilinpito. Perustelut muutosesitykselle ovat keveät, hallituksen esityksessä on sivuutettu ne perusteet, joiden vuoksi kirjanpitovelvollisuus on säädetty myös yhdistysten velvollisuudeksi. MTK:ssa ei ole koettu kirjanpitolain mukaista tilinpitovelvollisuutta erityisen raskaana velvoitteena jäsenyhdistyksillemme. Sen sijaan olemme nähneet yhdenmukaisen suoriteperusteisen kirjanpidon tilinpäätöksineen hyödyttävän järjestöämme ja siihen kuuluvia yhdistyksiä sekä niiden jäseniä. Käsityksemme mukaan kirjanpitovelvollisuudesta luopuminen aiheuttaisi lisääntyviä erimielisyystilanteita yhdistysten jäsenten kesken ja poliisiviranomaisten lausumien mukaan taloudellisten väärinkäytösten määräkin voisi lisääntyä. Pidämme myös esitettyä 30.000 euron vuotuisen tuoton rajaa kirjanpitovelvollisuudelle varsin korkeana. Tuottorajausta olisi joka tapauksessa syytä merkittävästi alentaa, jotta esitetty kirjanpitovelvoitteen muutos koskisi vain kaikkein pienimpiä yhdistyksiä. Kiinnitän myös valiokunnan huomiota siihen, että esitetyn kevennetyn tilinpitovelvollisuuden osalta hallituksen esityksessä ei vielä ole tietoa sen tarkemmasta sisällöstä. Em. syiden vuoksi MTK suhtautuu varsin varauksellisesti yhdistysten kirjanpitovelvollisuuteen esitettyihin muutoksiin. Käsityksemme mukaan tilinpitoa koskevien normien muutoksista tulisi joka tapauksessa päättää kirjanpitolain muutoksin.

Maa- ja metsätaloustuottajain
Keskusliitto MTK r.y.
PL 510 (Simonkatu 6)
00101 HELSINKI
p 020 4131
f 020 413 2409

Pyydettynä lausuntona ilmoitan, että edellä mainituin huomautuksin MTK pitää hallituksen esitystä hyvänä ja perusteltuna. Erityisen tervetulleena uudistuksena on pidettävä jäseneksi ottamista ja eroilmoitusten vastaanottamista koskevan päätöksenteon delegointimahdollisuutta. Yhdistysten yhdistymistä edistävien normien säätämistä jäämme edelleen odottamaan.

Vesa Malila
järjestöjuristi, varatuomari
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lähetään sähköpostina: LaV@eduskunta.fi; mikko.monto@eduskunta.fi